

CÎTEVA DESCOPERIRI DIN PRIMA ȘI A DOUA EPOCĂ A FIERULUI ÎN „CLISURA“ DUNĂRII

Punctat de multiple și valoroase descoperiri arheologice aparținând celor mai diverse epoci, demonstrind o remarcabilă continuitate de viață umană pe același spațiu, sectorul dunărean care constituie limita sudică a județului Caraș-Severin — desemnat de localnici prin termenul deosebit de sugestiv de *Clisura Dunării* — rămîne și astăzi una dintre zonele care interesează în cel mai înalt grad pe cercetătorii istoriei vechi a României¹.

Investigațiile sistematice în teren, cercetările de suprafață sau descoperirile ocazionale care continuă să fie efectuate în această regiune, reușesc să sporească neîntrerupt cunoștințele legate de evoluția istorică a acestor meleaguri. Acesta este și cazul materialelor pe care le vom prezenta în cele ce urmează. Ele au fost scoase recent la iveală în hotarul localităților Berzasca și Liubcova (jud. Caraș-Severin), ca urmare a neobositei activități de cercetare în teren desfășurată de Ion Dragomir, învățător în satul Gornea (com. Sichevita). În ciuda faptului că aceste materiale nu provin din săpături sistematice și că ele se limitează în exclusivitate la ceramică, ceea ce — în mod evident — limitează posibilitățile de interpretare istorică, am considerat totuși necesară publi-

¹ Pentru istoricul descoperirilor și bibliografia referitoare la această zonă, vezi: R. Petrovsky, *Contribuții la repertoriul arheologic al localităților județului Caraș-Severin din paleolitic pînă în secolul al V-lea î.e.n.*, partea I, în *Banatica*, II, 1973, p. 385—393; partea a II-a, în *Banatica*, III, 1975, p. 365—378; partea a III-a în *Banatica*, IV, 1977, p. 437—461; V. Boroneanț, *Descoperiri aparținînd culturii Verbicioara din regiunea Porților de Fier*, în *Drobeta*, 1976, p. 14—29; N. Gudea, *Gornea. Așezări din epoca romană și romană tîrzie*, *Caiete Banatica*, IV, Reșița, 1977; Gh. Lazarovici, *Gornea — preistorie*, *Caiete Banatica*, V, Reșița, 1977; Gh. Lazarovici — C. Săcărîn, *Epoca Bronzului în „Clisura“ Dunării*, în *Banatica*, V, 1979, p. 71—105; M. Gumă, *Date noi privind descoperirile hallstattiene de la Gornea*, în *Banatica*, V, 1979, p. 115—180; I. Uzum, *Die Rumänien aus der „Clisura Dunării“ zwischen dem VI. und XIV. Jahrhundert (Geschichtlich-archäologische Betrachtungen)*, în *Banatica*, V, 1979, p. 215—254 etc. Cercetări arheologice sistematice sînt în curs de desfășurare la: „Stenca“ Liubcovei (așezări din epoca bronzului și dacică; M. Gumă și C. Săcărîn), Gornea (stațiuni preistorice, romane, prefeudale și feudale timpurii; I. Uzum, Gh. Lazarovici, O. Bozu, M. Gumă, C. Săcărîn, D. Teicu), Moldova Nouă (necropolă romană; O. Bozu), Liubcova — Țiglarie (necropolă din epoca bronzului; C. Săcărîn).

carei lor, în speranța că cele câteva considerații sumare pe care le vom face cu acest prilej vor constitui o bază reală și un imbold pentru o cercetare științifică mai amplă în viitor.

I. Berzasca

Descrierea descoperirilor. În primăvara anului 1982, retragerea bruscă a nivelului Dunării a provocat o surpare în malul terasei inferioare a unui deal aflat în imediata vecinătate estică a comunei Berzasca. Cu ocazia unei cercetări de suprafață efectuată în aceeași perioadă, I. Dragomir a cules din această zonă („Stația de pompare — I.F.E.T.“) mai multe fragmente ceramice și câteva vase întregi sau întregibile², care atestă prezența în punctul menționat a unei așezări străvechi ce nu a putut fi încă cercetată prin săpături sistematice³.

O primă analiză tipologică a materialului arheologic descoperit cu acest prilej ne îndeamnă să considerăm că el aparține atât primei cât și celei de a doua epoci a fierului.

Cea mai mare parte a ceramicii, aflată cu deosebire în stare fragmentară, aparține *primei epoci a fierului*. Calitatea pastei și destinația vaselor oferă posibilitatea împărțirii sale în două categorii mari: ceramica grosieră și, respectiv, cea fină sau semifină.

Ceramica grosieră (Pl. I—II), cu destinație aproape exclusiv uzuală, este realizată dintr-o pastă cu multe impurități, conținând ca degresant o mare cantitate de nisip și pietricele. Pereții vaselor au cel mai adesea o culoare brună, brun-cărmizie sau brun-neagră, și prezintă în multe cazuri urme puternice de arsură secundară atât în interior cât și în exterior. Forma predominantă este oala cu corpul mai mult sau mai puțin bombat, iar gîtul ușor profilat și arcuit spre exterior (Pl. I; II/1—2). Un singur fragment provine de la un vas cu buza dreaptă (Pl. II/3), în timp ce un exemplar întregibil de vas în formă de sac, are pereții ușor arcuiți și un aspect oarecum tronconic (Pl. II/4). Decorul se limitează la creștături oblice sau verticale pe buză (Pl. I 1—3, 5; II/4) și la briuri orizontale în relief, simple (Pl. I/7), crestate oblic (Pl. I/1—6, 8) sau alveolate (Pl. II/4), dispuse imediat sub buză sau la zona de contact dintre gîtul și corpul vasului. În unele cazuri, recipientele sînt prevăzute cu toate dispuse deasupra zonei lor mediane (Pl. II/4).

Ceramica fină și semifină (Pl. III—VI) este realizată dintr-o pastă bine preparată, în amestec cu nisip fin și paiete de mică. Pereții vaselor sînt lustruiți, fără porozități, avînd cel mai adesea o culoare neagră sau brun-neagră, extrem de rar cărmizie. Analiza formelor de bază este

² Materialul se află în Muzeul sătesc din Gornea (com. Sichevița).

³ În cea mai mare parte a anului, zona se află acoperită de Dunăre. O parte din ea ar putea fi cercetată sistematic numai în momentele cînd apele au un nivel mai scăzut.

mult îngreunată de starea excesiv de fragmetară a materialelor din această categorie. Totuși, pe baza studierii atente a profilelor mai caracteristice, au putut fi recunoscute următoarele tipuri de vase: străchinile cu buza invazată, care predomină din punct de vedere cantitativ (Pl. IV/3; V), vasele globulare cu gît cilindric, înalt, și buza răsfrîntă spre exterior (Pl. III/1, 3, 6—8; IV/2, 4—6) și ceștile (Pl. III/5; IV/1, 7). De asemenea, un fragment ceramic cu decor interior pare să indice prezența unui tip de castron de formă aproximativ tronconică (Pl. III/4). Unele dintre aceste tipuri de vase au fost prevăzute cu toarte, în majoritatea cazurilor ușor lățite și cu secțiune aproximativ triunghiulară (Pl. VI). Alături de multe fragmente lipsite de decor (Pl. III/1, 3, 5, 7; IV/1), există și exemplare bogat ornamentate, în special cu ajutorul canelurilor și imprimeurilor (Pl. III/2, 4, 6, 8; IV/2—7). Canelurile sînt fie înguste și distanțate între ele, organizate în motive decorative reprezentînd benzi liniare sau ghirlande (Pl. III/4, 6, 8), fie mai lățite și nedistanțate, în acest caz fiind dispuse cu deosebire pe gîtul și umărul vaselor (Pl. III/2; IV/3—4). În general, canelurile înguste și distanțate nu sînt asociate și cu alte motive decorative pe același vas, în timp ce canelurile mai late sînt însoțite în majoritatea cazurilor de ornamente imprimate. Acestea din urmă sînt reprezentate prin șiruri de „S”-uri înlănțuite sau ușor distanțate între ele (Pl. IV/4, 6), ornamente semilunare succesive, grupate într-o bandă orizontală adîncită, pe zona de contact dintre corpul și gîtul vasului (Pl. IV/7) și grupuri de benzi ușor adîncite, hașurate oblic în stilul „șnur fals”, care sînt așezate orizontal, oblic sau în ghirlandă pe zona de maximă circumferință a vaselor (Pl. IV/4, 6). Într-un singur caz, benzile înguste, imprimate sub formă de ghirlandă, nu sînt hașurate prin acele fine incizii oblice care le dau aspectul de „șnur” (Pl. IV/2). De asemenea, pe un alt fragment ceramic apare un decor alcătuit din mici imprimeuri ovale, distanțate între ele și dispuse în benzi orizontale sau oblice (Pl. IV/5). Micile proeminențe conice (Pl. IV/3) și torsadarea buzelor la străchinile invazate (Pl. V/5—6) completează repertoriul ornamental al acestei categorii.

În cea de a doua epocă a fierului, mai precis la începutul acesteia, considerăm că pot fi datate cîteva fragmente ceramice (Pl. VII) și două vase întregibile (Pl. VIII). Cele mai multe dintre acestea fac parte din categoria ceramicii uzuale, fiind realizate dintr-o pastă grosieră în amestec cu nisip și pietricele destul de mari (Pl. VII/3, 5, 6—7) și avînd numai rareori pereții mai bine neteziți (Pl. VIII/2). Pereții acestor vase au o culoare brună, cu nuanțe mergînd de la brun-gălbui pînă la brun-cărmiziu, și prezintă urme de arsură secundară la exterior. O specie ceramică mai îngrijit lucrată o constituie aceea de culoare brun-neagră sau neagră, avînd pereții bine lustruiți (Pl. VII/1—2, 4; VIII/1).

Formele de bază, ilustrate prin materialul arheologic din această categorie, sînt vasele-borcan de dimensiuni în general mari și cu pereții ușor arcuiți (Pl. VII/3, 5, 6—7), cele cu buza puternic evazată (Pl. VII/1), străchinile cu buza ușor invazată (Pl. VII/4), ceașca cu pereții ușor arcuiți și toartă puțin supraînălțată (Pl. VIII/1), precum și vasul-borcan

cu profilul aproape drept (Pl. VIII/2). Ornamentele sînt reprezentate de şiruri de alveole imprimate direct în peretele vasului (Pl. VII/2, 7), bri-uri orizontale în relief, alveolate (Pl. VII/5—7), şi proeminenţe conice alungite (Pl. VIII/2) sau rotunde (Pl. VII/7). La acestea mai pot fi, eventual, adăugate şi proeminenţele — apucători, lăţite (Pl. VII/2). Toate aceste fragmente ceramice şi vase databile în cea de a doua epocă a fierului au fost, fără excepţie, lucrate cu mina.

Încadrarea cronologică şi culturală. Analiza principalelor elemente caracteristice (pastă, forme, decor) ale materialului ceramic descoperit în punctul „Staţia de pompare — I.F.E.T.“, din hotarul comunei Berzasca, ne arată — în primul rînd — că el poate fi încadrat într-un interval de timp destul de larg.

Primul reper cronologic sigur ne este oferit de materialul ceramic de culoare neagră, cu pereţii lustruiţi, decorat cu caneluri şi ornamente imprimate în formă de „şnur fals“ sau de „S“-uri înlănţuite (Pl. III/2; IV/2—4, 6—7), care îşi găseşte analogii în majoritatea staţiunilor aparţinînd culturii Basarabi din zona carpato-dunăreană⁴. Pentru zona băneţeană, cele mai bune şi apropiate analogii există în aşezările de la Gornea, punctul „Căuniţa de jos — Cetate“⁵ şi Valea Timişului — „Rovină“⁶, care aparţin fazei mijlocii a culturii Basarabi, fiind încadrate în HaC. Aceeaşi constatare este valabilă şi pentru ceramica uzuală decorată cu briuri în relief, crestă oblic (Pl. I).

Este posibil, însă, ca acesta să nu constituie momentul de început al staţiunii din care provin materialele analizate aici. Fragmentele ceramice de culoare neagră, cu pereţii lustruiţi, decorate exclusiv prin caneluri înguste şi distanţate între ele, pot fi mai timpurii decît descoperirile de tip Basarabi. Pentru a da numai cîteva exemple, modalităţile asemănătoare sau identice de ornamentare sînt cunoscute atît în descoperirile de la Moldova Nouă — „Cariera de banăţite“⁷ sau de la Susani⁸, care pot fi datate în faza HaA, cit şi în cele scoase la iveală la Remetea Mare⁹ sau Mediaş¹⁰, aparţinînd mai ales perioadei HaB. Tot în HaB ar putea fi încadrat şi fragmentul ceramic de culoare brun-gălbuie, decorat prin mici

⁴ Cf. Al. Vulpe, *Zur Mittleren Hallstattzeit in Rumänien (Die Basarabi Kultur)*, în *Dacia*, N.S., IX, 1965, p. 105—132; H. Ciugudeanu, *Cultura Basarabi pe teritoriul judeţului Alba*, în *Apulum*, XIV, 1976, p. 9—22; P. Medović, *Naselja starijeg gvozdenog doba u Jugoslovenskom Podunavlju*, Beograd, 1978, passim; D. Popović, *Keramika starijeg gvozdenog doba u Sremu*, Beograd, 1981, passim.

⁵ M. Gumă, op. cit., în *Banatica*, V, 1979, p. 128—134 şi pl. XLII—XLV.

⁶ M. Gumă — N. Gumă, *Săpături de salvare la Valea Timişului*, (Jud. Caraş-Severin), în *Banatica*, IV, 1977, p. 62 şi urm., pl. XV—XIX; fig. 9—14.

⁷ M. Gumă, *O nouă descoperire hallstattiană timpurie la Moldova Nouă*, în *Acta MN*, XVI, 1979, pl. II.

⁸ I. Stratan şi Al. Vulpe, *Der Hügel von Susani*, în *PZ*, 52, 1977, Taf. 5/217—218; 13/122; 14/127, etc.

⁹ Material inedit în colecţia MBT. Săpături Fl. Medeş.

¹⁰ E. Zaharia, *Rémarques sur le Hallstatt ancien de Transylvanie. Fouilles et trouvailles de Mediaş*, 1958, în *Dacia*, N.S., IX, 1965, p. 83—104 şi fig. 3/4, 13; 6/4a; 7/6; 10/6.

imprimeuri de formă ovală, distanțate între ele și dispuse în șiruri orizontale sau oblice (Pl. IV/5), cu analogii în grupul Insula Banului¹¹ sau în cel de tip Gornea-Kalakača¹². Toate aceste elemente pot să aparțină însă și orizontului Basarabi, așa cum ne indică apariția lor în așezarea de la Valea Timișului¹³ sau în unele stațiuni hallstattiene din Transilvania, datate într-un orizont cronologic contemporan cu acela al culturii Basarabi, fără a putea fi însă atribuite acestei culturi¹⁴.

Pentru ceramica din a doua epocă a fierului, cele mai prețioase indicii de atribuire culturală și încadrare cronologică ne sînt oferite de cele două vase întregibile (Pl. VIII), care aparțin formelor timpurii ale ceramicii geto-dacice¹⁵. Astfel, ceașca cu toartă ușor înălțată (Pl. VIII/1) reprezintă o formă intermediară între ceștile hallstattiene tîrzii cu toartă supraînălțată, de tipul celor descoperite la Gogoșu, Ferigele sau Bîrsești¹⁶, și ceașca-opaiț de formă tronconică și cu toarta situată sub buză, atît de caracteristică pentru faza așa numită „clasică” a civilizației geto-dacice (sec. I î.e.n. — I e.n.)¹⁷. Dacă ținem cont de analiza efectuată de I. H. Crișan asupra evoluției tipologice a acestor cești, exemplarul de la Berzasca ar trebui plasat în intervalul sec. V—IV î.e.n.¹⁸. În ceea ce ne privește am opta mai curînd spre o datare a sa cu precădere în cursul sec. IV î.e.n., fapt ce poate fi confirmat și de numeroasele analogii pe care vasul cu profil aproape drept (Pl. VIII/2) le are în apropiata așezare dacică timpurie de la Gornea — „Ogașul Padinii cu spini”¹⁹, stațiune din care provin și două fibule din bronz de tip „tracic”, aparținînd unor tipuri ce pot fi plasate între a doua jumătate a sec. IV î.e.n. și prima jumătate a sec. III î.e.n.²⁰. De altfel, și celelalte fragmente ceramice discutate în

¹¹ S. Morintz și P. Roman, *Un nou grup hallstattian timpuriu în sud-vestul României — Insula Banului*, în SCIV, 20, 1969, 3, p. 393—423, fig. 8/15; 16/12; 18/3.

¹² M. Gumă, *op. cit.*, în Banatica, V, 1979, pl. VIII/7; XVI/13; XX/8, 10; XXI/6; XXXIX/4; Idem, *Cîteva observații asupra grupului Bosut*, în SCIVA, 32, 1981, 1, p. 43—66.

¹³ Material inedit în MJR, rezultat din săpături mai recente de la Valea Timișului — Rovină.

¹⁴ V. Vasiliev, *Așezarea fortificată din prima vîrstă a fierului de la Ciceu-Corabia, jud. Bistrița-Năsăud*, în Acta MN, XVII, 1980, p. 31—63, fig. 11/11, 15; 13/14; 14/8; 15/6, 8; 16/11. Material asemănător a fost descoperit și în săpăturile recente, efectuate în marea așezare hallstattiană fortificată de la Teleac, datată în Ha B₂—C (informații V. Vasiliev).

¹⁵ Cf. I. H. Crișan, *Ceramica daco-getică. Cu specială privire la Transilvania*, Editura științifică, București, 1969, (mai departe, *Ceramica*), p. 65—150.

¹⁶ *Ibidem*, fig. 5; 6; 65; cu bibliografia.

¹⁷ *Ibidem*, p. 153 și urm., fig. 65; 66.

¹⁸ Idem, *Precizări în legătură cu cronologia ceștii dacice*, în Drobeta, 1976, p. 34—39.

¹⁹ I. Uzum — Gh. Lazarovici — I. Dragomir, *Descoperiri arheologice în hotarul satelor Gornea și Sichevîța*, în Banatica, II, 1973, p. 407 și urm.; Gh. Lazarovici, *op. cit.*, p. 103—104 și pl. LXXXII—LXXXIII. Mai multe vase de acest tip, provenind din aceeași așezare sînt încă inedite și se află la Muzeul sătesc din Gornea.

²⁰ I. Uzum — Gh. Lazarovici — I. Dragomir, *op. cit.*, fig. 5/5—6. Pentru analogii și datare a se vedea A. D. Alexandrescu, *À propos des fibules „thraces” de Zimnicea*, în Thraco-Dacica, București, 1976, p. 131—141.

context (Pl. VII) provin de la tipuri de vase des întâlnite în așezările dacice din sec. IV—III î.e.n.

Prin urmare— pe baza tuturor elementelor discutate pînă acum — se poate considera că stațiunea de la Berzasca — „Stația de pompare — I.F.E.T.“ este, foarte probabil, o așezare cu mai multe nivele, locuită atît în prima cît și în a doua epocă a fierului. Începutul său poate fi plasat deocamdată cu siguranță în vremea fazei HaC (mai precis, în sec. VII î.e.n.), printr-o locuire aparținînd culturii Basarabi, deși există unele indicii care fac posibil un început de locuire și mai timpuriu, respectiv în faza HaB. Cel mai recent nivel de locuire al acestei stațiuni poate fi plasat cu destulă siguranță în perioada sec. IV — începutul sec. III î.e.n. Eventuala prelungire a existenței sale dincolo de jumătatea sec. III. î.e.n. apare deocamdată ca improbabilă, nefiind susținută de nici unul dintre materialele descoperite pînă acum.

II. •Liubcova

Descrierea descoperirilor. În primăvara anului 1981, cu ocazia unei alte retrageri a apelor Dunării, I. Dragomir efectuează o cercetare de suprafață în zona necropolei de incinerare din epoca bronzului de la Liubcova — „Tiglărie”²¹. Cu acest prilej, la extremitatea estică a zonei ocupate de amintita necropolă, pe marginea dinspre Dunăre a șoselei dintre Liubcova și Berzasca, la aproximativ 300 m est de ieșirea din prima localitate, a fost descoperită o grupare alcătuită din două vase dacice lucrate cu mîna²², spălate de apele fluviului. Deși în punctul menționat nu au fost descoperite și alte obiecte de inventar arheologic, poziția vaselor și condițiile generale ale descoperirii ne îndeamnă să considerăm că este vorba de un mormînt dacic de incinerare (Fig. 1).

Primul dintre vasele descoperite (Pl. IX/2) se plasează în seria mai largă a vaselor-borcan, atît de răspîndite în majoritatea stațiunilor geto-dacice. Încadrat, în general, în categoria ceramicii uzuale, exemplarul de la Liubcova a îndeplinit foarte probabil rolul de urnă funerară. Această afirmație este justificată de descoperirea în interiorul său a mai multor fragmente mici de oase calcinate. Din nefericire, în momentul spălării, acestea au fost scoase din vas și aruncate de către descoperitor. După cum rezultă însă din informațiile păstrate, ele par să fi fost oase umane. Vasul în cauză a fost realizat dintr-o pastă grosieră, în amestec cu nisip și pietricele mărunte, și are o culoare brună. Fundul său este drept, corpul ușor bombat și buza răsfrîntă la exterior. El este decorat cu patru butoni cilindrici, crestați „în cruce”. În fiecare dintre cele patru spații existente între acești butoni a fost plasată cîte o grupare ornamentală alcătuită dintr-o creastă în relief, ușor curbată, încadrată de cîte două

²¹ Cercetări inedite C. Săcărin. Materialul se află în *MJR*.

²² Vasele se află la Muzeul sătesc din Gornea.

incizii late. Vasul prezintă puternice urme de arsură secundară în interior.

Cel de al doilea vas este reprezentat de un tip de castron tronconic cu buza răsfrintă la exterior (Pl. IX/1), care a fost folosit drept capac pentru vasul-urnă, așa cum o indică poziția în care acestea au fost descoperite (Fig. 1). El a fost lucrat dintr-o pastă semifină, de culoare brun-neagră, avînd pereții lustruiți și lipsiți de ornamente. În interior, prezintă ușoare urme de arsură secundară.

Încadrarea cronologică a descoperirii de la Liubcova nu poate fi făcută cu deosebită siguranță în lipsa unor obiecte de metal.

Vasul-borcan (Pl. IX/2) aparține unui tip care poate fi plasat într-un interval de timp destul de larg, respectiv între sec. III—I î.e.n. Butonii crestați „în cruce” și ornamentul alcătuit din creste în relief, ușor curbate, ar putea constitui slabe indicii pentru plasarea lui pe la mijlocul sau sfîrșitul evoluției acestui tip (aprox. sec. II—I î.e.n.).

Un reper cronologic oarecum mai sigur îl constituie însă castronul-capac (Pl. IX/1), de o formă cunoscută în nivelele mai timpurii ale unor așezări geto-dacice²³ și foarte bine reprezentată în faza mai veche (sec. III—II î.e.n.) a așezării dacice fortificate de la „Stenca” Liubcovei²⁴, situată la aproximativ 1—1,5 km est de locul descoperirii analizat aici.

Ca atare, concluziile preliminare care pot fi desprinse din cele arătate mai înainte cu privire la descoperirea celor două vase de la Liubcova — „Țiglărie”, ne indică prezența în acest punct a unui mormînt dacic de incinerare care poate fi datat — după părerea noastră — mai ales în cursul sec. II î.e.n. Este foarte posibil ca el să fi făcut parte dintr-o necropolă dacică, acoperită în prezent de apele Dunării. Este greu de crezut, datorită distanței apreciabile, că aici ar fi fost necropola așezării

Fig. 1. — Liubcova — Țiglărie. Poziția în care au fost descoperite vasele dacice (mormînt? sec. II. î.e.n.)

²³ I. H. Crișan, *Ceramica...*, fig. 28/8; pl. XXXIV/9.

²⁴ Material inedit în colecția MJR.

dacice de la „Stenca“ Liubcovei. Descoperirea ar trebui pusă mai degrabă în legătură cu o altă așezare de acest tip, situată undeva pe raza satului Liubcova.

*

* *

În concluzie, putem spune că — în ciuda informațiilor destul de limitate pe care le oferă noile descoperiri de la Liubcova și Berzasca — ele vin să sporească în primul rând numărul stațiunilor aparținând fazelor timpurii ale civilizației geto-dacice, în zona Văii Dunării. În măsura în care condițiile din teren o vor permite, credem că cercetarea sistematică în viitor a acestor puncte va fi în măsură să îmbogățească în mod substanțial documentarea arheologică referitoare la evoluția etno-culturală a primei și celei de a doua epoci a fierului în zona de sud-vest a României.

MARIAN GUMĂ — ION DRAGOMIR

QUELQUES DÉCOUVERTES DE LA PREMIÈRE ET LA DEUXIÈME ÂGE DU FER DANS „CLISURA DUNĂRII“

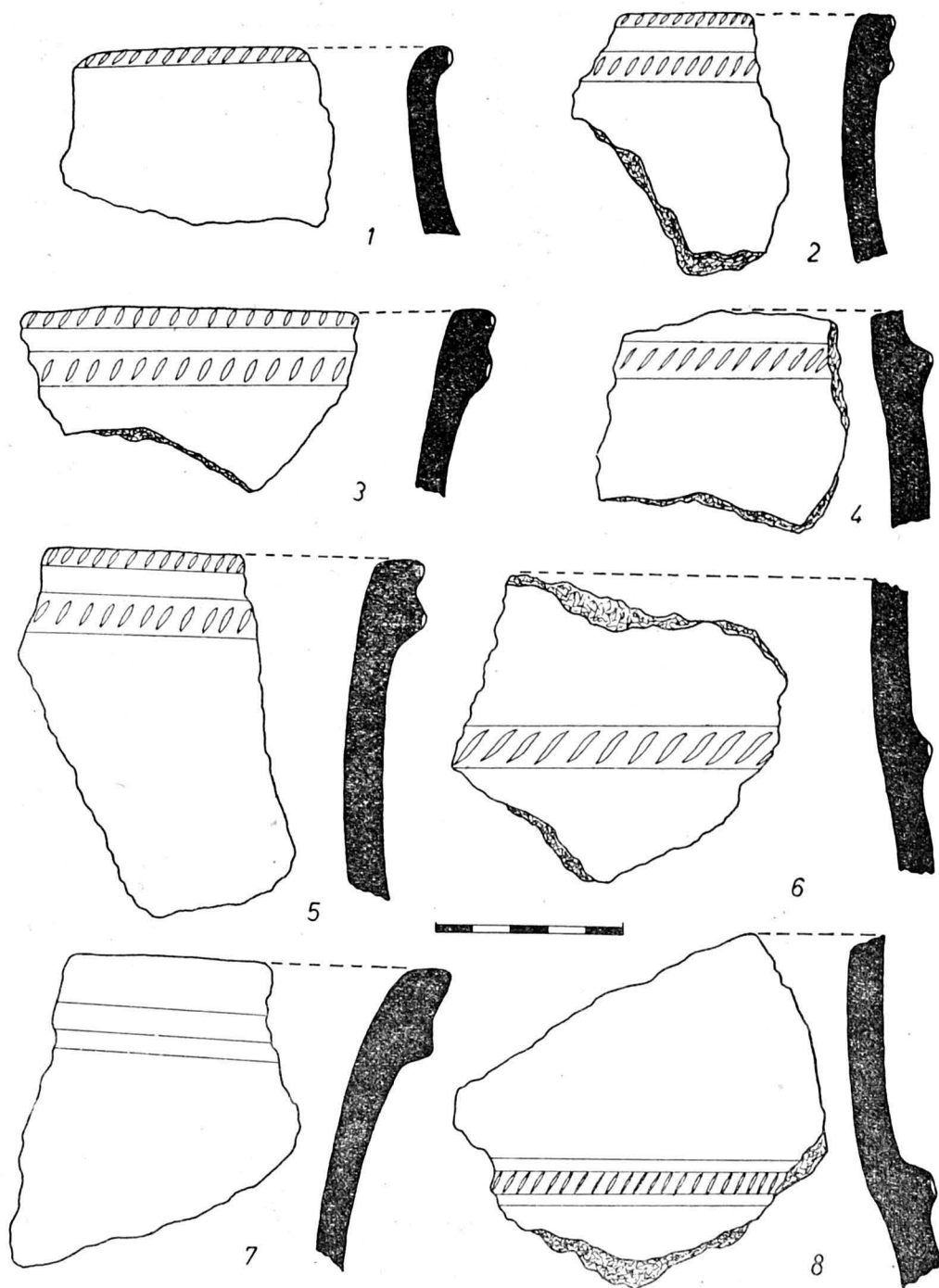
(R é s u m é)

Les auteurs présentent des découvertes inédites de la première et la deuxième Âge du fer, effectuées pendant les recherches de surface sur le territoire des localités Berzasca et Liubcova.

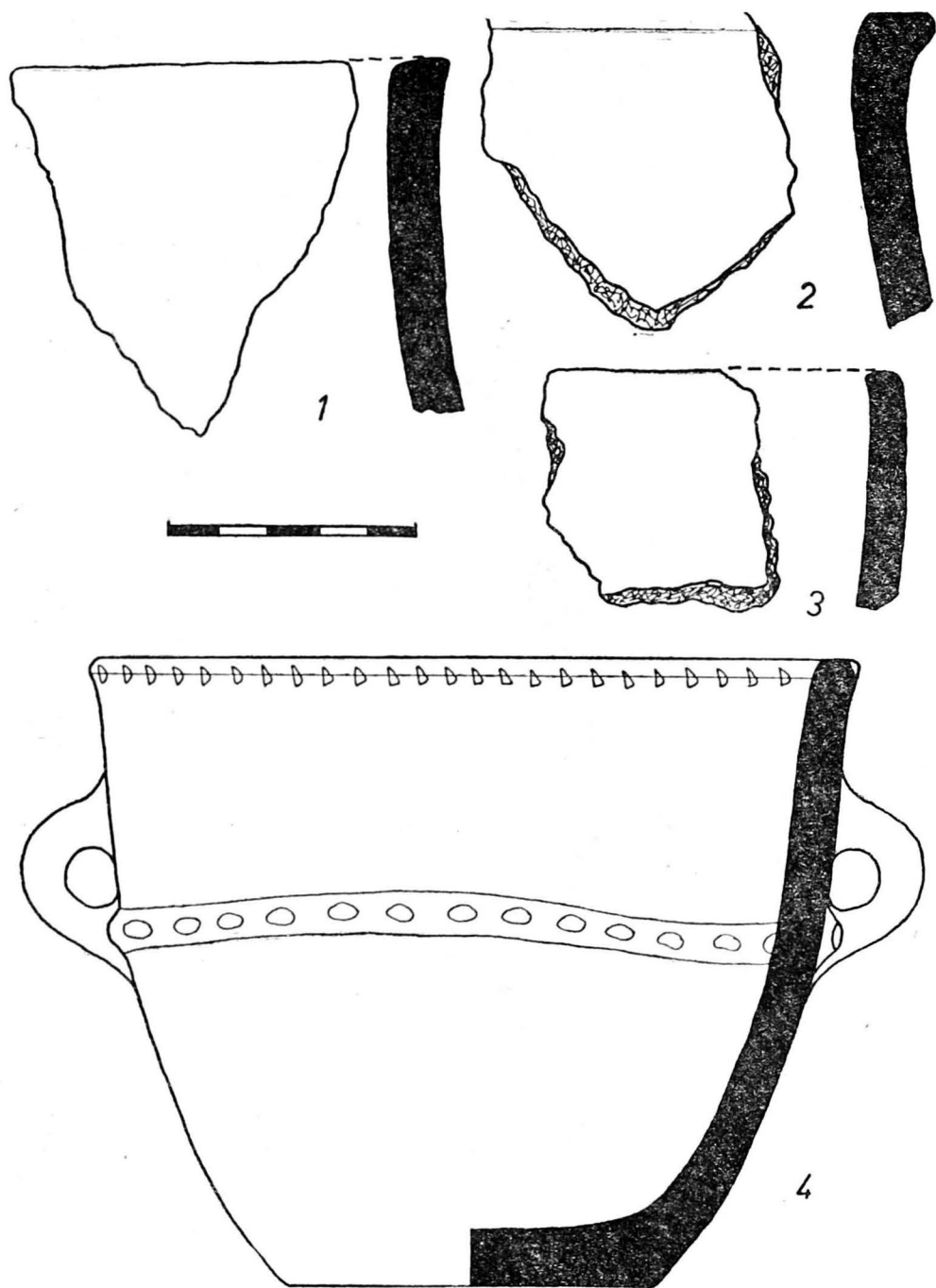
Les stations, dont ces matériaux provient, sont attribués à l'ancienne population dace.

Le matériel archéologique offre des dates suffisamment concluantes pour encadrer le logement de Berzasca — *Stația de pompă* — IFET sûrement entre le VII-e siècle a.n.e. (la culture Basarabi) et les IV-e et III-e siècle (av.n.e.).

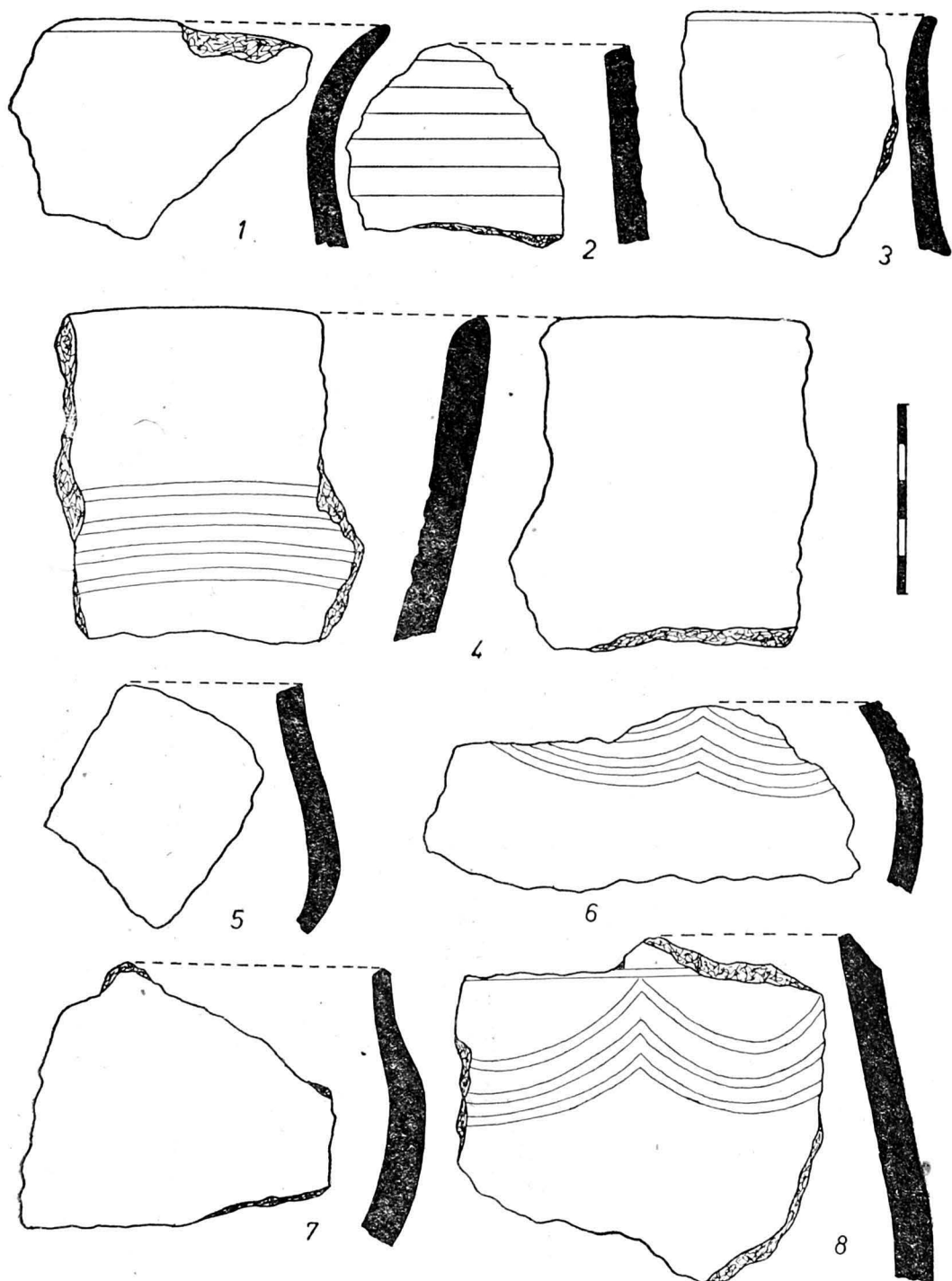
A Liubcova — *Țiglărie* on a découvert deux vases (fig. 1, pl. IX/1—2) appartenant probablement d'un tombeau d'incinération, datation proposé: le II-e siècle av.n.e.

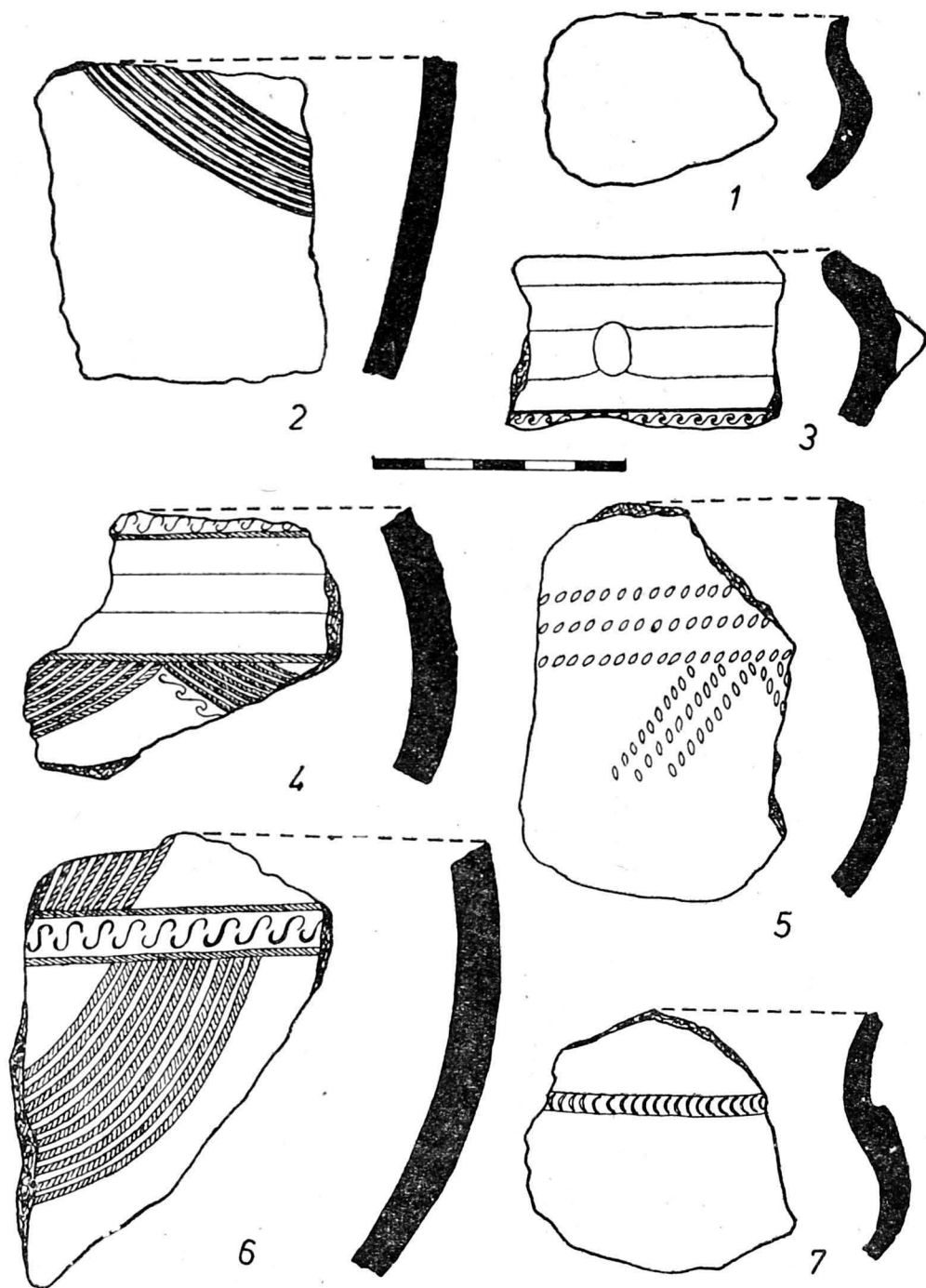
Pl. I. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramică uzuală din prima epocă a fierului (cultura Basarabi).

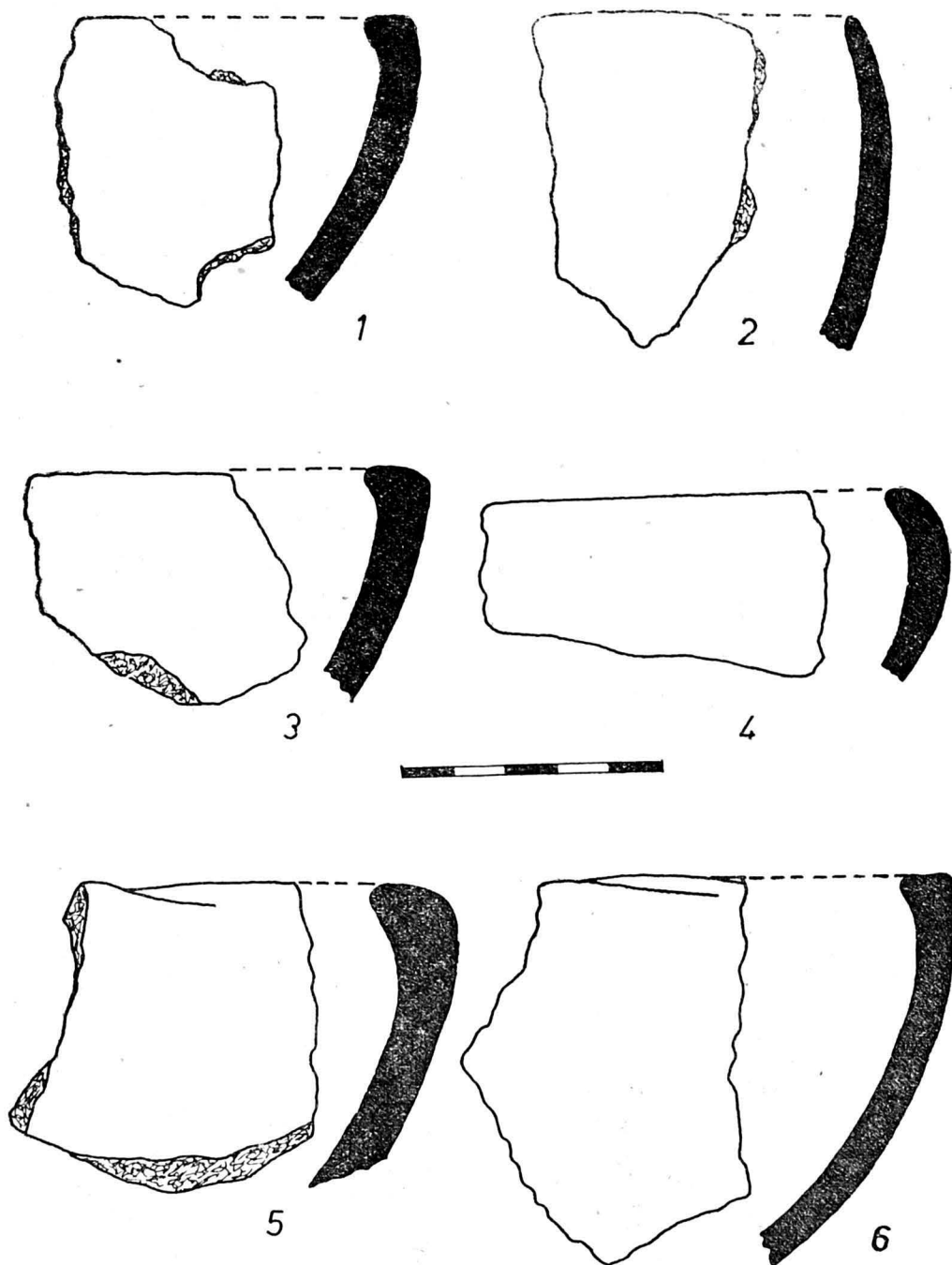
Pl. II. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramica uzuală din prima epocă a fierului.

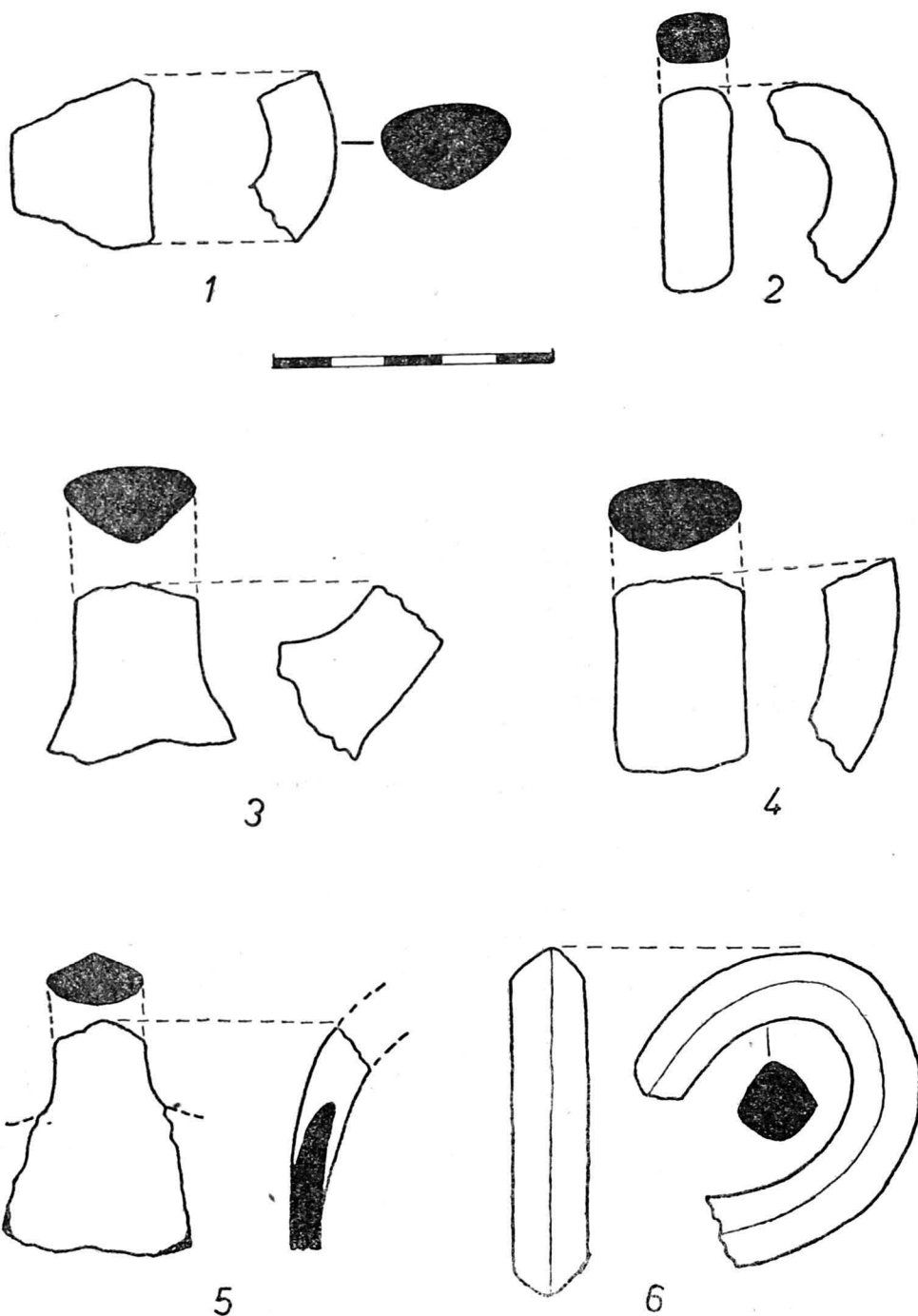
Pl. III. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramică fină și semifină din prima epocă a fierului.

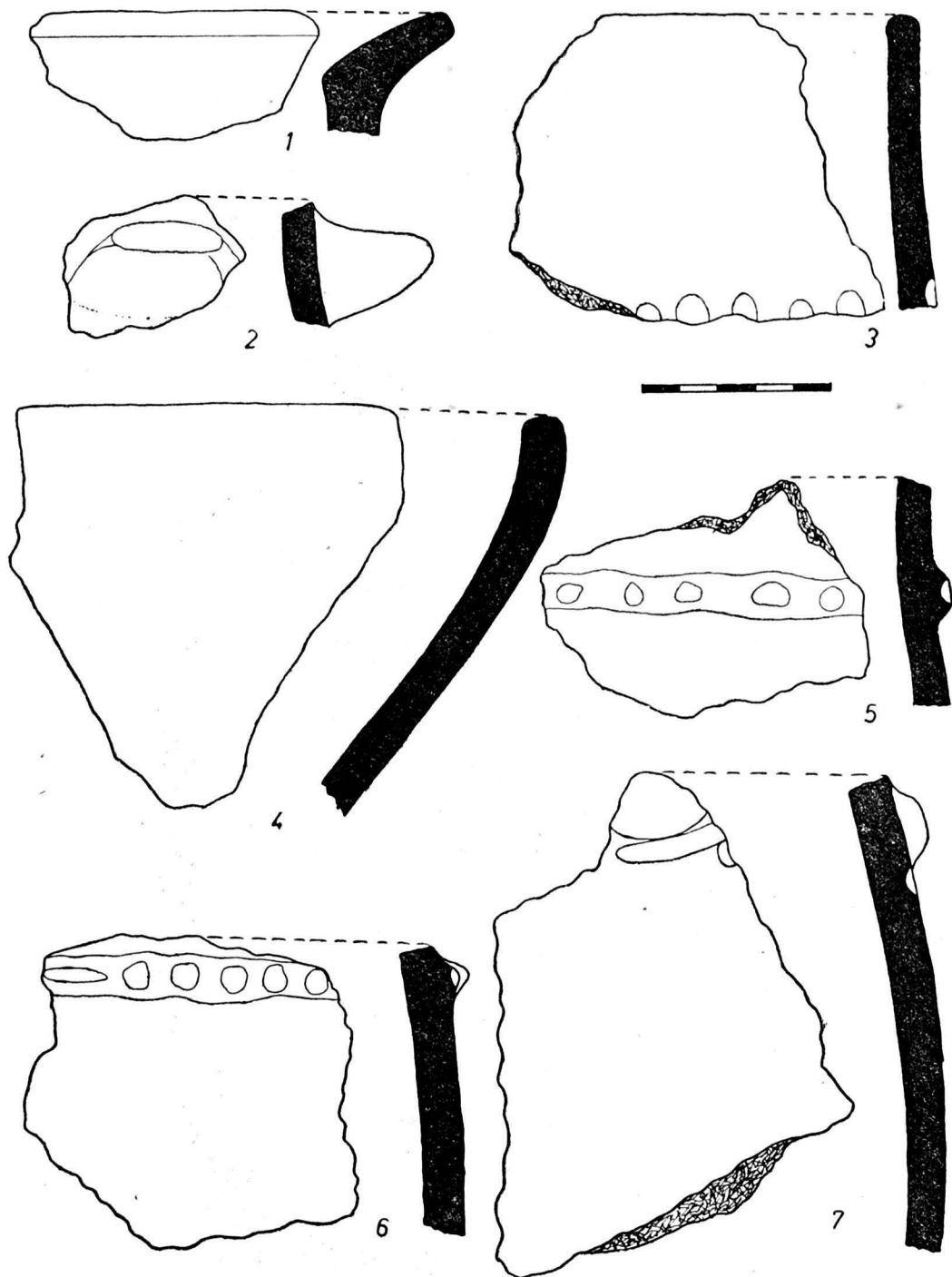
Pl. IV. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramică fină și semifină din prima epocă a fierului (cultura Basarabi).

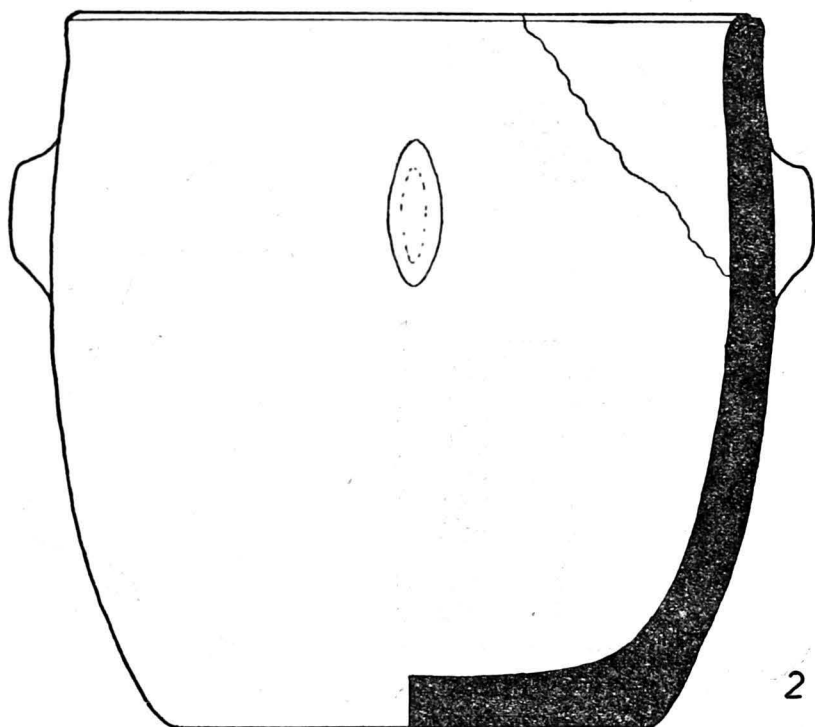
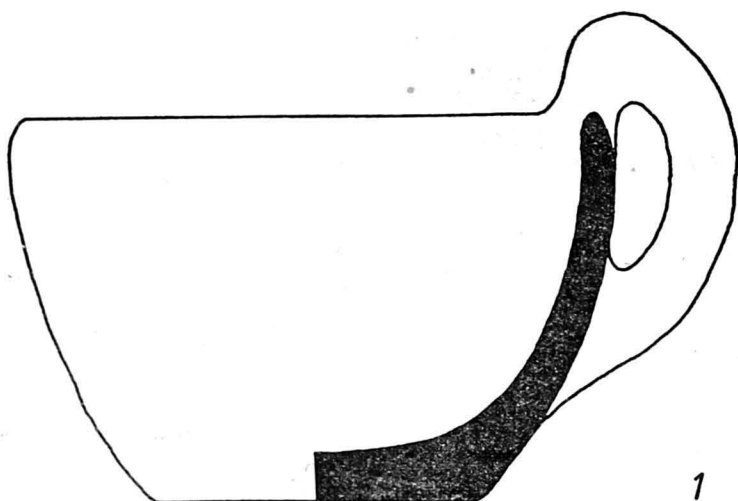
Pl. V. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramica fină și semifină din prima epocă a fierului.

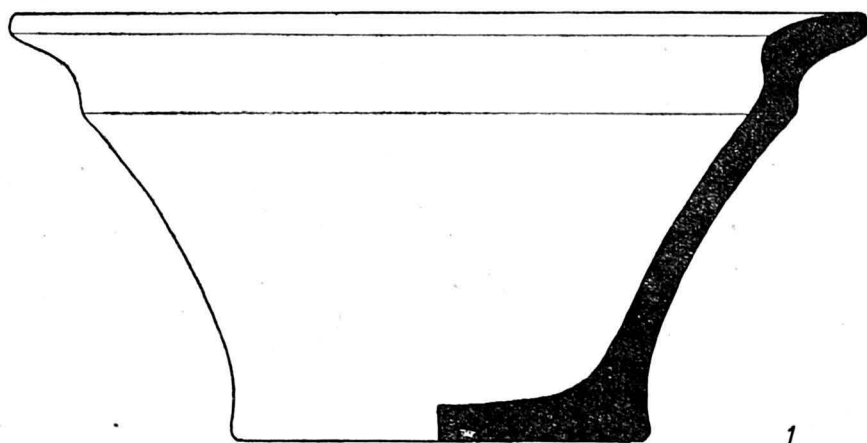
Pl. VI. Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramica fină și semifină din prima epocă a fierului.

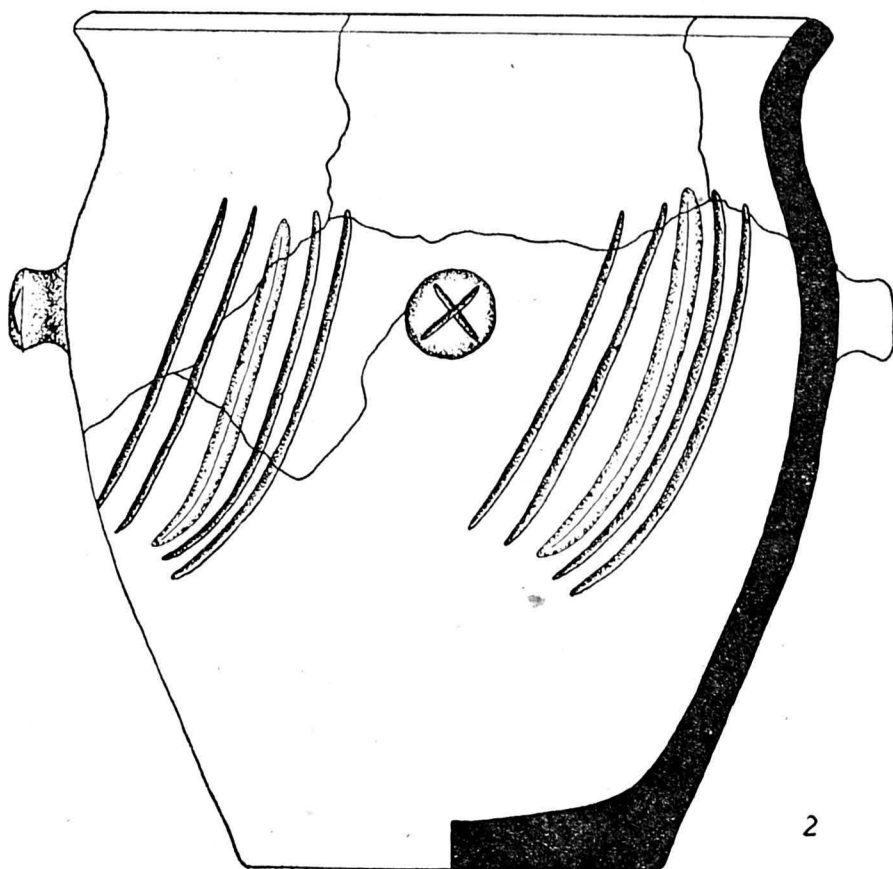
Pl. VII Berzasca — Stația de pompare — IFET. Ceramică dacică timpurie (sec. IV—III î.e.n.).

Pl. VIII. Berzasca — *Stația de pompare* — IFET. Ceramică dacică timpurie (sec. IV—III. î.e.n.).

1

2

Pl. IX. Liubcova — Țiglărie. Vase dacice (mormînt?) (sec. II. î.e.n.)